SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ITAKA

W ROKU 2002

W 2002 r. zgłoszono do Fundacji prawie 700 przypadków zaginięć z czego około 57% spraw zostało wyjaśnionych.

Najważniejsze realizowane przez nas projekty to:

1. Zespół Poszukiwań i Identyfikacji. Pracownicy i wolontariusze pracują codziennie od poniedziałku do piątku. Poszukujemy zaginionych i identyfikujemy ludzi o nieznanej tożsamości.

- Przyjmujemy zgłoszenia o zaginięciach, monitorujemy pracę policji w konkretnych sprawach oraz pracę innych instytucji mogących pomóc w poszukiwaniach.
- Współpracujemy z polskimi służbami konsularnymi oraz z licznymi organizacjami pozarządowymi w kraju i na świecie, które pomagają nam w poszukiwaniach.
- Publikujemy w mediach informacje o zaginięciach.
- Wydajemy broszury z fotografiami zaginionych adresowane do noclegowni i schronisk.
- Pomagamy przywrócić tożsamość osobom, które nie pamiętają, kim są.
- We współpracy z Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym KG Policji prowadzimy działania wspierające identyfikację zwłok NN za pomocą badań DNA. Jest to pierwsza taka inicjatywa w Polsce.
- Prowadzimy bazę danych osób zaginionych: wewnętrzną i internetową. **Internetowa Baza Danych Osób Zaginionych** – zamieszczamy w internecie zdjęcia osób przez nas poszukiwanych oraz osób NN (o nieustalonej tożsamości). Jest to jedyny w Polsce (a prawdopodobnie i na świecie) publicznie dostępny rejestr osób zaginionych w postaci formularza on-line, który umożliwia identyfikację bez znajomości danych personalnych). Od początku działalności zarejestrowaliśmy w bazie około 1700 zaginionych, z czego do końca roku 2002 odnalazło się ponad 62% (w tym połowa dzięki naszej pracy).
- Wydaliśmy broszurę dla szpitali z informacją o bazie danych i instrukcją obsługi.
- Rodziny osób zaginionych, w razie potrzeby, kierowane są do naszych specjalistów pracujących w Telefonie Zaufania. Często nasi specjaliści dzwonią do rodzin z własnej inicjatywy.

W Zespole Poszukiwań i Identyfikacji pracują zatrudnione na umowę – zlecenie Iwona Fabiszewska i Katarzyna Szablewska oraz wolontariuszki Katarzyna Pancewicz i Magdalena Połeć. Nadzór ze strony Zarządu sprawują Krystyna Napiórkowska i Wojciech Tochman.

2. **Telefon Zaufania** dla osób zaginionych i ich rodzin. Od poniedziałku do piątku w godzinach 17-21. Przy telefonie pracują psychologowie, prawnicy i pracownik socjalny – udzielają porad i wsparcia psychicznego rodzinom zaginionych.

- W wielu wypadkach przygotowujemy pisma urzędowe dla rodzin nieporadnych życiowo.
- Często w imieniu rodzin występujemy do odpowiednich instytucji. Głównie są to interwencje w policji, prokuraturze, instytucjach pomocy społecznej.
- Wspólnie z Zespołem Poszukiwań i Identyfikacji organizujemy poszukiwania i monitorujemy pracę policji i innych instytucji w zakresie poszukiwań.

- W Telefonie Zaufania udzielamy rodzinom zaginionych około 100 porad tygodniowo.
- Zespół Telefonu Zaufania prowadzi też program: Linia "Żadnych Pytań" dla zaginionych, którzy zastanawiają się nad powrotem do domu i nie wiedzą, jak to zrobić oraz dla tych, którzy wrócić nie chcą, ale pozwolą nam poinformować rodzinę, że żyją. Dyżury przy telefonie pełnią wolontariusze (Michał Czyżewski, Jolanta Łagodzińska, Mirella Szeremeta, Aneta Wróbel).
- Wydaliśmy broszurę prawną (autorstwa Katarzyny Staniewskiej) "Kiedy zaginął człowiek. Podstawowe informacje prawne" adresowaną do rodzin osób zaginionych. W broszurze omawiamy podstawowe problemy prawne, na jakie napotykają rodziny zaginionych.
- Wydaliśmy również książkę (pod redakcją Katarzyny Staniewskiej) "Kiedy zaginął człowiek. Zagadnienia prawne". Książka zawiera ekspertyzy wybitnych prawników oraz raport Katarzyny Staniewskiej na temat tych rozwiązań w przepisach prawa, które naszym zdaniem wymagają pilnej zmiany. Przy okazji tej publikacji 31 sierpnia w siedzibie Fundacji zorganizowaliśmy konferencję prasową, której efektem były liczne publikacje na ten temat (m.in. w głównych "Wiadomościach", "Panoramie", "Gazecie Wyborczej").

Zespół Telefonu Zaufania to: Mariola Barczyk – pracownik socjalny, psychologowie Jolanta Łagodzińska, Michał Czyżewski i Agata Tomaszewska, prawnik Katarzyna Staniewska (koordynator) i asystent prawnika (student) Przemysław Świdrowski. Nadzór z ramienia zarządu: Michał Czyżewski.

3. Grupy wsparcia dla rodzin osób zaginionych. Spotkania odbywają się raz w miesiącu. Organizowaliśmy także spotkania grup wsparcia w Krakowie. Udzielamy psychicznego wsparcia rodzinom osób zaginionych, także w okresie żałoby. Grupy wsparcia prowadzą wolontariusze – Jolanta Łagodzińska (koordynator), Magdalena Bieniewicz, Lucyna Gromulska, Agata Tomaszewska, Aneta Wróbel.

4. www.zaginieni.pl – strony internetowe Fundacji ITAKA odwiedza miesięcznie 15 tysięcy internautów. Rzadko która organizacja pozarządowa w Polsce może pochwalić się taką ilością wizyt na stronie www. W internecie szukamy ludzi zaginionych. Radzimy rodzinom zaginionych, jak poszukiwać bliskich, prezentujemy działania fundacji, prowadzimy działania prewencyjne (np. proste zasady adresowane do rodziców małych dzieci i nastolatków, których przestrzeganie zmniejsza ryzyko zaginięcia lub ucieczki z domu, prowadzimy serwis ITAKA dla lekarzy). **Bezpośrednio ze strony można pobrać formularz zgłoszeniowy informujący Fundację o fakcie zaginięcia.**

Opiekę informatyczną nad stroną internetową i bazą danych osób zaginionych sprawuje Tomasz Nowak (częściowo jako wolontariusz). Nadzór merytoryczny i redakcja – Wojciech Tochman.

5. Program **"Nie uciekaj"** skierowany do młodzieży, nauczycieli, rodziców. Nasi trenerzy prowadzą w warszawskich gimnazjach warsztaty, podczas których pokazują młodzieży, jak rozwiązywać problemy, tak aby ucieczka nie była jedynym wyjściem z trudnej sytuacji.

W roku 2002 przeprowadziliśmy warsztaty w 51 klasach, poza tym odbyły się spotkania dla rodziców i nauczycieli tych uczniów. Zajęcia cieszą się dużym powodzeniem, szczególnie wśród dzieci. Stale zgłaszają się do nas nowe szkoły zainteresowane warsztatami. Organizujemy także kampanię medialną "Nie uciekaj", prowadzimy stronę internetową www.nieuciekaj.pl

Zespół "Nie uciekaj" to: Ewa Jakoniuk (koordynator), Karolina Budzik, Lucyna Gromulska, Janusz Noniewicz (opieka merytoryczna), Aneta Wróbel, Dominika Zaporowska oraz wolontariusze: Magdalena Bieniewicz, Iza Rek, Bartosz Śmieciuszewski. Nadzór ze strony Zarządu sprawuje Alicja Tomaszewska.

6. Program "Opiekuj się dzieckiem" – program prewencyjny, zmierzający do ograniczenia zaginięć małych dzieci.

- Wystąpienia w mediach. Brak właściwej opieki nad dziećmi jest częstą przyczyną zaginięć.
- Kampania plakatowa na przystankach w wielkich miastach z wizerunkami progresji wiekowej dzieci zaginionych wiele lat temu. Kampanię organizowali Wojciech Tochman i Krystyna Napiórkowska.

7. "Depresja jest chorobą. Lecz depresję" – dwukrotnie organizowaliśmy kampanię informacyjną pod tym hasłem (ostatnio w lutym 2002).

- Nasza strona internetowa www.leczdepresje.pl jest cały czas aktywna. Nasz psychiatra stale odpowiada na pytania chorych i ich rodzin przysyłane mailem pod ten adres.
- Uruchomiliśmy stały (2 x w tygodniu) Antydepresyjny Telefon Zaufania. Dyżurujący przy telefonie lekarze psychiatrzy udzielają porad chorym z objawami depresji i ich rodzinom, podają adresy Poradni Zdrowia Psychicznego, namawiają do podjęcia leczenia.

Koordynator – Krystyna Napiórkowska.

8. Jesienią 2002 rozpoczęła pracę **Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza.** To ratownicy, wśród których są grotołazi, taternicy, nurkowie, ratownicy medyczni, lekarz. Mamy psy przeszkolone do szukania ludzi żywych. Grupa ratownicza szuka zaginionych, zwłaszcza dzieci, osób starszych i chorych. Ratownicy Grupy przeprowadzili kilka wspólnych akcji ze strażą miejską i policją na Pradze – Południe oraz w Śródmieściu. Przeszukiwali miejsca, gdzie mogą przebywać bezdomni – działki, okolice Dworca Wschodniego, kanały. Chętnych odwozili do noclegowni, potrzebującym udzielali pomocy medycznej, w razie konieczności wzywali pogotowie.
W listopadzie Grupa odbyła kilkudniowe szkolenie (w Wildze) z zakresu taktyki i techniki poszukiwań ludzi i zwłok w terenie otwartym, zabezpieczenia miejsca zdarzenia, pomocy przedmedycznej. Członkowie Grupy zostali też przeszkoleni w zakresie ratownictwa wysokościowego i alpinistycznego.
Grupa liczy 15 ratowników. Dowódcą jest Jakub Bałaban, zastępcą Michał Czyżewski. Z ramienia Zarządu Grupę nadzoruje Wojciech Tochman.

INNE DZIAŁANIA FUNDACJI

Szkolenie. W maju cały zespół Fundacji odbył coroczne kilkudniowe szkolenie. Zajęcia odbywały się w Śródborowie k. Otwocka.

Przeprowadzka, remont. W czerwcu br. przeprowadziliśmy się do nowego lokalu, który otrzymaliśmy od Gminy Warszawa – Centrum dzięki pomocy Pani Burmistrz Ludwiki Wujec. Lokal zastaliśmy w fatalnym stanie, wymagał gruntownego remontu – nie było ogrzewania, instalacja elektryczna do wymiany, brak podłóg. Większość prac remontowych przeprowadziła bezpłatnie firma remontowa p. Ryszarda Warchulskiego. Pomogło też kilka firm (Novar, Castorama, Budomex, Falck, Meditronic), które podarowały nam potrzebne materiały lub wsparły nas finansowo. Miesięczniki "Murator" i "Cztery Kąty" bezpłatnie zamieściły podziękowania dla naszych darczyńców. Remontem kierowała Krystyna Napiórkowska przy pomocy Wojciecha Tochmana.

Rosnąca popularność Fundacji ITAKA powoduje, że szybko zwiększa się ilość zgłaszanych do nas zaginięć, a więc i ilość pracy, którą musimy wykonać. Każde zgłoszenie musi być zarejestrowane, wprowadzone do internetowej bazy danych, przeanalizowane przez odpowiednich specjalistów, skierowane do mediów. Wiele zgłoszeń wymaga natychmiastowej interwencji w policji. Każda sprawa musi być monitorowana. W każdej sprawie prowadzimy korespondencję z rodzinami zaginionych, prokuraturą, sądami, policją i innymi urzędami.

Od stycznia 2003 Zespół Poszukiwań i Identyfikacji pracuje także w soboty, a w dalszej przyszłości zamierzamy pracować w niedziele.

Realizacja tych planów zależy przede wszystkim od finansów. Otrzymaliśmy (po kontroli księgowej) grant instytucjonalny od Fundacji im. Stefana Batorego na lata 2003 – 2004 w wysokości 200 000 zł. Coraz trudniej jest jednak o dotacje z innych źródeł. Kryzys ekonomiczny spowodował skurczenie się funduszy charytatywnych w przedsiębiorstwach. Po ostatnich wyborach samorządowych nadal nie wiadomo, jakie będą dotacje od władz lokalnych (samorządowych) – złożyliśmy siedem wniosków, których jeszcze nie rozpatrzono.

Fundacja ITAKA stale współpracuje z następującymi instytucjami i organizacjami:

- Komenda Główna Policji – weryfikacja informacji dotyczących konkretnych przypadków zaginięć, stała bieżąca współpraca przy identyfikacji osób NN żywych i zmarłych, monitorowanie pracy lokalnych jednostek policji;
- Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Głównej Policji – współpraca przy identyfikacji odnalezionych zwłok o nieustalonej tożsamości;
- Wojewódzkie Komendy Policji – stała współpraca z oficerami koordynującymi poszukiwanie zaginionych, monitorowanie pracy jednostek policji niższego rzędu;
- lokalne jednostki policji – wymiana informacji na temat zaginionych;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej – współpraca w zakresie pomocy socjalnej rodzinom zaginionych oraz przy wydawaniu broszur ze zdjęciami zaginionych (dla noclegowni i schronisk);
- Ośrodki Pomocy Społecznej – współpraca w organizacji pomocy socjalnej dla rodzin zaginionych;
- konsulaty polskie za granicą – pomoc w poszukiwaniu obywateli polskich zaginionych za granicą;

- Fundacja La Strada – stała bieżąca współpraca przy poszukiwaniu zaginionych młodych kobiet mogących być przedmiotem handlu ludźmi;
- Fundacja „Dzieci Niczyje" – konsultacje ze specjalistami w trudnych sprawach dotyczących m.in. dzieci molestowanych seksualnie;
- „Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie..." (TVP I);
- „Gazeta Wyborcza" – regularne (2 razy w miesiącu) publikowanie zdjęć osób zaginionych i NN;
- prasa, liczne stacje radiowe i telewizyjne – współpraca przy poszukiwaniu osób zaginionych oraz przy organizacji kampanii informacyjnych przeciwdziałających zaginięciom;
- Europejska Federacja na Rzecz Dzieci Zaginionych i Molestowanych Seksualnie i organizacje-członkowie tej Federacji – pomoc przy poszukiwaniu osób zaginionych w różnych krajach europejskich;
- organizacje pozarządowe na Litwie i Ukrainie – wymiana informacji i pomoc w poszukiwaniach obywateli tych krajów zaginionych w Polsce i Polaków zaginionych na Wschodzie;
- Centrum Wolontariatu – pomoc w znajdowaniu wolontariuszy zainteresowanych pracą w Fundacji;
- VIDEOWALL (właściciel ekranów reklamowych w centrach dużych miast i w supermarketach) – pomoc przy organizacji akcji medialnych;
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Reklamy – wspólnie zorganizowana akcja plakatowa z wizerunkami dzieci zaginionych przed laty i symulacją komputerową ich obecnego wyglądu.

Fundacja ITAKA skupia wokół siebie grono około 30 wolontariuszy (łącznie z ratownikami), którzy starają się nam pomagać w miarę swoich sił i możliwości czasowych. Niektórzy z nich pracują tylko raz w miesiącu, inni przychodzą prawie codziennie. Wielu z nich pracuje częściowo wolontarystycznie, czasem wykonując umowę-zlecenie na rzecz Fundacji.
Wśród naszych wolontariuszy są psychologowie, pedagodzy, informatycy, dziennikarze, lekarze, prawnik, socjolog, studenci różnych wydziałów.

Żaden z członków Zarządu nie jest na etacie w Fundacji ani nie pobiera wynagrodzenia za pracę w Zarządzie.